

Epidemiologische update COVID-19

RAG 20/07/2022

Op 21 januari 2022 heeft het Overlegcomité de coronabarometer als instrument voor communicatie en gestructureerde en proactieve beleidsvoorbereiding inzake sanitaire maatregelen goedgekeurd, waarbij drie beheersniveaus worden gebruikt. De indicatoren en drempels die de RAG hanteert voor de inschatting van de epidemiologische situatie en het bepalen van het beheersniveau worden hier beschreven.

Naast de specifieke drempels steunt de analyse van de epidemiologische situatie verder op een bredere evaluatie, waarbij kwalitatieve (bv. bestaan van clusters) en strategische (bv. teststrategie) indicatoren mee in rekening worden gebracht.

BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

Voor het eerst sedert begin juni lijkt er een wijziging op te treden in de epidemiologische situatie. De verschillende indicatoren voor de viruscirculatie zijn de voorbije week gestabiliseerd, tot licht gedaald. De daling van het aantal gerapporteerde besmettingen kadert wel in een daling ook van het aantal uitgevoerde testen. En de surveillance van het afvalwater toont nog steeds een hoge viruscirculatie aan, met eerder nog een toename van het aantal alerten. De meest recente gegevens dateren wel van 13 juli, en ook voor het aantal infecties lijkt de wijziging in trend slechts zeer recent te zijn. De gegevens de komende week zullen toelaten om al dan niet te bevestigen of de piek van de 7^e golf werd bereikt.

In de woonzorgcentra lijken de verschillende indicatoren ook te stabiliseren, met onder meer een daling van het aantal nieuwe clusters.

De ziekenhuisindicatoren vertonen wel nog een (lichte) toename, maar het aantal nieuwe opnames lijkt ook te stabiliseren de laatste dagen, en de R_t benadert de waarde van één. De trend hiervan volgt algemeen deze van het aantal infecties met 1 à 2 weken vertraging. Vooral het aantal ingenomen bedden op intensieve zorgen is de voorbije week nog gestegen. Maar dit is de meest laatstijdige ziekenhuisindicator, en het absolute aantal ingenomen bedden blijft nog steeds laag.

Als laatste indicator is nu ook het aantal overlijdens licht gestegen, maar ook hier blijft het absolute aantal laag.

De trend in Wallonië loopt licht achter ten opzichte van Vlaanderen en van Brussel, maar de toename van infecties is hier ook later gestart. Hetzelfde geldt voor de trend voor de 0 tot 9-jarigen, waar er nog een lichte toename is van het aantal besmettingen en van de positiviteitsratio bij kinderen met symptomen.

Het beheersniveau blijft op niveau 2 nationaal. De incidentie van nieuwe hospitalisaties komt nu wel overeen met niveau 3, maar de indicatoren voor besmettingen lijken gunstig te evolueren, en de bezetting van bedden op intensieve zorgen en het aantal consultaties bij de huisarts bevinden zich nog steeds op niveau 1.

Besluit classificatie nationaal: beheersniveau 2 met een stabiliserende trend voor de besmettingen en nog een lichte toename van de ziekenhuisindicatoren.

NATIONAAL

Indicatoren i.v.m. intensiteit

Het aantal vastgestelde nieuwe besmettingen is in de week van 10 tot 16 juli voor het eerst sedert begin juni licht gedaald, met gemiddeld 6.946 nieuwe besmettingen per dag, vergeleken met 7.804 de week voordien (-11%). Het reproductiegetal (Rt) op basis van het aantal nieuwe besmettingen is ook verder gedaald, en is nu kleiner dan één (0,916 vergeleken met 1,191 de voorgaande week).

Omdat de wijziging in trend slechts recent is, is de 14-daagse cumulatieve incidentie nationaal vergeleken met de week ervoor nog verder toegenomen, van 819/100.000 naar 896/100.000. Voor de meest recente dagen is er echter een stabiliserende (vooral in Wallonië) tot licht dalende trend (eerder in Vlaanderen en in Brussel). De incidentie is nog steeds het hoogste voor volwassenen tussen 20 en 39 jaar in de drie regio's, gevolgd door de 40-64-jarigen in Brussel en Vlaanderen. Voor de jongste leeftijdsgroep (0 tot 9 jaar) is de trend nog eerder licht stijgend in de drie regio's.

Het aantal uitgevoerde testen is ook licht gedaald, met in de week van 10 tot 16 juli gemiddeld 19.926 testen per dag, vergeleken met ongeveer 21.600 de week voordien. Het gaat vooral om een daling voor volwassenen van 20 tot 64 jaar. Voor de andere leeftijdsgroepen is er slechts een zeer beperkte daling of eerder een stabilisatie. Er is een lichte daling van testen bij symptomatische personen (mogelijke COVID-19 en gebruik SAT of bevestiging van een positieve zelftest). Voor asymptomatische personen (betalende testen en screening) is de trend eerder stabiel.

Ook het aantal verkochte zelftesten in apotheken is nu gedaald. In totaal werden er in de periode van 10 tot 16 juli 131.080 testen¹ verkocht, vergeleken met ongeveer 140.000 de week daarvoor (Bron: APB & OPHACO). Het aantal gerapporteerde positieve zelftesten is in de week van 10 tot 16 juli ook voor het eerst sedert weken gedaald, met een totaal van 5.019 testen, vergeleken met ongeveer 6.300 de week voordien. Voor 4.773 personen werd er een PCR-test uitgevoerd ter bevestiging, waarvan 90,0% een positieve PCR-test had (stabilisatie).

De positiviteitsratio (PR) vertoont recent ook een licht dalende trend, met in de week van 10 tot 16 juli een waarde van 36,6% vergeleken met 37,0% de week voordien. De recente wijziging in trend wordt gezien voor alle leeftijdsgroepen, behalve voor de 0-9-jarigen, waar de stijging ook later werd gezien. De hoogste PR wordt nog steeds geregistreerd bij de 40 tot 64-jarigen (43,4%), en de 20 tot 39-jarigen (41,0%). De trend is nu vergelijkbaar voor personen met en zonder symptomen, in bijna alle leeftijdsgroepen (behalve de 0-9 jarigen, waar er nog een lichte toename is van PR bij symptomen) en in alle regio's.

Het aantal contacten met een huisarts voor vermoeden van COVID-19 is in week 28 nationaal ook licht gedaald, met gemiddeld 36 contacten per 100.000 inwoners per dag, vergeleken met 39/100.000 de week voordien (Bron: huisartsen Barometer). In Wallonië was er wel nog een lichte stijging, tot 53 contacten per 100.000 inwoners. Hiermee wordt de drempel voor beheersniveau 2 opnieuw overschreden. In Vlaanderen was er nog een daling. In Brussel waren er gemiddeld 63 dagelijkse contacten per 100.000 inwoners (ook beheersniveau 2), maar dit cijfer kan niet vergeleken worden met de voorgaande weken omwille van ontbrekende gegevens.

¹ Mogelijke onderschatting omdat de registratie op naam voor burgers zonder verhoogde terugbetaling geen verplichting is maar een aanbeveling. Preliminaire data, mogelijke vertraging op rapportering voor meest recente dagen.

De incidentie van consultaties voor griepaal syndroom (ILI) bij de huisartsenpeilpraktijken is verder sterk gedaald, van 120 consultaties per 100.000 inwoners per week in week 27 naar 60/100.000 in week 28.

De ervaren werkbelasting voor vermoeden van COVID-19 is ook gedaald, waarbij 5% van de artsen deze als hoog en 5% als zeer hoog beschouwden (vergeleken met respectievelijk 20% en 3%).

Indicatoren i.v.m. ernst

Het aantal nieuwe hospitalisaties voor COVID-19 lijkt recent te stabiliseren, met in de week van 13 tot 19 juli gemiddeld 159 opnames per dag, vergeleken met 156 de week ervoor (+2%). Het reproductiegetal (Rt) gebaseerd op het aantal nieuwe hospitalisaties is ook gedaald en benadert de grenswaarde van één (1,004 vergeleken met 1,136 de week voordien). In tegenstelling tot de voorgaande weken tonen ook de predictiemodellen voor het aantal nieuwe hospitalisaties nu voor de komende twee weken een stabiliserende tot licht dalende trend.

Het aantal algemene ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19 patiënten (N=2.232, +8%) en het aantal ingenomen ICU bedden (N=126, +33%) zijn de voorbije week wel nog verder gestegen.

Het aantal opnames met COVID-19 (d.w.z. opname om een andere reden maar met een positieve COVID-19 test) lijkt de meest recente dagen wat te dalen, wat een aanwijzing kan zijn van een vermindering van de viruscirculatie.

Meer informatie over de surveillance in ziekenhuizen is beschikbaar in een wekelijks rapport.

Het aantal overlijdens is in week 28 licht gestegen, met een totaal van 70 geregistreerde sterfgevallen (niet geconsolideerde data, vergeleken met 61 de week voordien), variërend van 7 tot 14 per dag. Het sterftecijfer bedroeg in week 28 0,60/100.000 inwoners in België, 0,68/100.000 in Wallonië (stijging), 0,61/100.000 in Vlaanderen (stijging) en 0,33/100.000 in Brussel (stabilisatie).

Andere indicatoren

De indicatoren voor de opvolging van de epidemiologische situatie in de woonzorgcentra (WZC) lijken nu ook te stabiliseren (in een context van een stabiele participatiegraad onder de WZC: 56% in Vlaanderen, 63% in Wallonië, 37% in Brussel en 33% in de Duitstalige Gemeenschap). Het aantal besmettingen nationaal bij bewoners (7,6 per 1.000 bewoners) is de voorbije week gestabiliseerd en het aantal besmettingen bij personeelsleden is licht gedaald (7,6 per 1.000 personeelsleden). Het aantal hospitalisaties bij bewoners is wel nog licht gestegen (nationaal en in alle regio's), behalve de Duitstalige Gemeenschap). Het aantal clusters is nu ook gedaald. In week 28 waren er tot nu toe 60 nieuwe mogelijke clusters² (voorlopige data, vergeleken met een totaal van 79 in week 26), en 2% van de WZC hadden een grote cluster (stabiel). Zie het dashboard voor meer details.

Omwille van de vakantieperiode worden geen gegevens weergegeven voor het onderwijs.

² Het gaat om mogelijke clusters omdat deze theoretisch gedetecteerd werden op basis van de data uit de surveillance. Er is een onderzoek van de uitbraak nodig om dit te bevestigen in de praktijk.

De surveillance op afvalwater aan de hand van drie opgevolgde indicatoren³ toont nog steeds een stijging aan van de virale concentraties in heel het land. In Wallonië worden nu waarden gemeten die vergelijkbaar zijn met deze tijdens de 5^e golf. Op basis van de resultaten van 13 juli voor 42 opgevolgde zuiveringsinstallaties⁴ vertoonden 29 gebieden een alert voor de indicator "Stijgende trend" (toename, vergeleken met 21 de week voordien), 25 gebieden voor de indicator "Snelle toename" (stijging, vergeleken met 14 de week voordien) en 21 gebieden beantwoordden aan de indicator "Hoge virus circulatie" (stijging, vergeleken met 10 de week ervoor). Op provinciaal niveau was er in zes provincies/regio's een alert voor "Stijgende trend" (vergeleken met vier de week ervoor), in acht provincies was er een alert voor "Snelle toename" (vergeleken met vier de week voordien) en in acht provincies een alert voor "Hoge virus circulatie" (vergeleken met vijf de week ervoor). De provincies West-Vlaanderen, Luxemburg en Namen zijn positief voor alle drie de indicatoren.

Meer informatie over de methodologie en de analyse van de resultaten is te vinden in een wekelijks verslag.

In de periode van 4 tot 17 juli 2022 werden 1.184 stalen geanalyseerd in het kader van de baseline surveillance van circulerende varianten. De Omikron-variant subtype BA.5 vertegenwoordigde in deze periode 89% van de besmettingen (verdere toename), BA.4 6% (lichte daling), en BA.2 4% (verdere daling). Meer informatie is beschikbaar op de website van het NRC.

Een studie in Zuid-Afrika berekende dat het risico op hospitalisatie of sterfte tijdens de BA.4/BA.5 golf niet hoger was dan tijdens de BA.1 golf (aHR= 0,29; 95%CI 0,24-0,36)⁵.

Het aantal gedocumenteerde gevallen van BA.2.75 in India neemt verder toe (een verviervoudiging t.o.v. vorige week) en ook het aantal landen waar BA.2.75 reeds gedetecteerd werd neemt verder toe⁶. In West-Europa werd het reeds gedetecteerd in het Verenigd Koninkrijk (16 gevallen), Duitsland (2), Luxemburg, Denemarken en Nederland (elk één). ECDC verhoogde het niveau van BA.2.75 van 'Variant under Monitoring' naar 'Variant of Interest'. Het is nog steeds te vroeg om te weten of BA.2.75 een groeivoordeel zal hebben t.o.v. BA.5.

In heel wat West-Europese landen zijn er aanwijzingen dat de BA.5 piek bereikt of nabij is⁷. In Frankrijk, Duitsland en Spanje is het aantal wekelijkse gevallen beginnen dalen en in Nederland en Italië vakt de stijging af. In de meeste landen nemen het aantal ziekenhuisopnames, IC opnames en sterfgevallen wel nog toe, maar ook daar ziet men in verschillende landen een minder sterke stijging of een stabilisatie (Nederland, Duitsland, Italië). In Portugal houdt de dalende trend in alle indicatoren nog steeds aan.

³ De surveillance volgt de evolutie van de concentratie van het SARS-CoV-2-virus in het afvalwater. De indicator "Hoge circulatie" geeft de gebieden aan waar de gemeten virusconcentraties hoog zijn (ten minste de helft van de maximumwaarde die in de vijfde golf werd geregistreerd). De indicator "Snelle toename" heeft betrekking op de zones waar de gemeten virusconcentratie in de afgelopen week snel is toegenomen (stijging met meer dan 70% over de laatste 7 dagen). De indicator "Stijgende trend" geeft de bekkens aan waar de virusconcentraties over de laatste 14 dagen meer dan 6 dagen is toegenomen.

⁴ Als gevolg van de overstromingen in juli is de waterzuiveringsinstallatie van Wegnez (Verviers) nog steeds buiten werking. Dit gebied is daarom momenteel niet opgenomen in de surveillance.

⁵ Outcomes of laboratory-confirmed SARS-CoV-2 infection during resurgence driven by Omicron lineages BA.4 and BA.5 compared with previous waves in the Western Cape Province, South Africa | medRxiv

⁶ Tracking BA.2.75 Lineage Over Time | Tableau Public ; SARS-CoV-2 variants of concern as of 15 July 2022 (europa.eu).

⁷ Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT) 13 juli 2022 (rivm.nl) ; Coronavirus (COVID-19) (santepubliquefrance.fr) ; RKI - Coronavirus SARS-CoV-2 - COVID-19: Case numbers in Germany and worldwide ; Covid-19 - Situation in Italy (salute.gov.it) ; Informes COVID-19 (isciii.es) ; 20220713_Monitorizacao_COVID-19.pdf (min-saude.pt) – 06/07/2022 - INSA (min-saude.pt).

PROVINCIES

Indicatoren met betrekking tot het aantal besmettingen (zie overzicht pagina 6).

De 14-daagse incidentie van besmettingen is verder gestegen in alle provincies/regio's. Het aantal besmettingen in de laatste 7 dagen is nu wel in de meeste provincies gedaald, behalve in Luik en Luxemburg, waar er nog een stijging was. Dit weerspiegelt zich ook in de Rt waarde op basis van infecties, die overal gedaald is en < 1 is, behalve in Luik en Luxemburg. Het aantal uitgevoerde testen is in de meeste provincies/regio's gedaald, behalve in Waals-Brabant en Luxemburg, waar er een stabilisatie was, en in Luik, waar het aantal testen toenam. De PR voor symptomatische personen schommelt licht, met nog steeds hoge waarden gaande van 46,1% (Namen) tot 56,7% (West-Vlaanderen).

Indicatoren met betrekking tot ziekenhuisopnames

De 7-daagse incidentie van hospitalisaties is verder gestegen in de meeste provincies/regio's en bereikt de drempelwaarde voor beheersniveau 3 ($> 10/100.000$) in Oost- en West-Vlaanderen, Limburg, Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Brussel. Het aantal ingenomen bedden op intensieve zorgen schommelt verder van week tot week, met lage aantallen.

De beheersniveaus voor de provincies/regio's worden deze week niet gewijzigd. In Vlaams-Brabant kan het niveau volgende week verhoogd worden van niveau 1 naar niveau 2 als de incidentie van hospitalisaties blijft toenemen, zonder een dalende trend van de indicatoren voor viruscirculatie.

GEMEENTEN

Het aantal gemeenten met een alert is de voorbije week sterk afgenomen, met een totaal van 45 gemeenten (vergeleken met 184 de week voordien). De gemeenten met een alert bevinden zich voornamelijk in de provincies Luik en Luxemburg.

De hoogste incidenties worden nog steeds waargenomen in Vlaanderen, en verder ook in de provincie Luxemburg en in Namen.

De volgende personen hebben deelgenomen aan dit advies:

Emmanuel André (KULeuven), Isabelle Dagneaux (Collège de Médecine Générale), Géraldine De Muylder (Sciensano), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Yves Lafort (Sciensano), Tinne Lernout (Sciensano), Geert Molenberghs (UHasselt-KULeuven), Alessandro Pellegrino (AVIQ), Jasper Sans (COCOM), Giulietta Stefani (Sciensano), Steven Van Gucht (Sciensano), Greet Van Kersschaever (Domus Medica), Erika Vlieghe (UZ Antwerp).

Periode 10-16/07/2022	Besmettingen 14d incidentie per 100.000	% Wijziging Gevallen (7d)	Aantal testen/ 100.000	Rt infecties	PR sympto matische gevallen	Hospitalisaties 7d incidentie per 100.000 ⁸	ICU bezetting	Verdubbelings/ halveringstijd nieuwe hospitalisaties	Beheers- niveau
België	896	-11%	1.211	0,916	51,9%	10,1	6%	56	2
Antwerpen	949	-17%	1.176	0,886	51,6%	9,4	6%	488	2
Henegouwen	764	-10%	1.146	0,917	46,6%	10,6	7%	23	2
Limburg	802	-3%	934	0,952	55,3%	10,0	1%	124	2
Luik	661	+24%	1.056	1,128	53,9%	14,5	8%	10	2
Luxemburg	874	+19%	1.098	1,094	50,0%	2,1	2%	0	1
Namen	814	-6%	1.100	0,937	46,1%	11,1	4%	14	2
Oost-Vlaanderen	1.026	-17%	1.201	0,880	55,5%	12,3	6%	-51	2
Vlaams-Brabant	989	-19%	1.206	0,856	52,7%	4,5	10%	72	1
Waals-Brabant	988	-17%	1.340	0,880	51,1%	5,9	9%	-22	2
West-Vlaanderen	899	-10%	1.149	0,920	56,7%	12,2	6%	245	2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	908	-14%	1.781	0,888	47,4%	10,1	7%	-67	2
Duitstalige Gemeenschap	697	-14%	630	0,912	NA	12,8	NA	NA	2

⁸ Resultaten voor week 28, van 11 tot 17 juli 2022.